

НАЧЫБӘЈОВ Солтан Исмајыл оғлу (8.5.1919, Шуша—19.9.1974, Бақы)—

Азәрб. совет бәстәкары, педагог. ССРИ халг артисти (1973). ССРИ Дөвләт мұкафаты лауреаты (1952). Азәрб. ССР Дөвләт мұкафаты лауреаты (1970). 1951 илдән Сов.ИКП үзвү. 1946 илдә Азәрб. Дөвләт Консерваторијасынын бәстәкарлыг шө'бәсини битир-

миш, бурада әмиси Ү. Начыбәјовдан, Б. И. Зейдман вә б.-ндан дәрс алмышдыр. Н. 1947 илдә Москва консерваторијасында Д. Д. Шостаковичин синфиндә тәчрүбә кечмишдир. О, Азәрб. Мусигили Комедија Театрынын дирижору (1938—40), Сазчы гызлар ансамблы (1940—42) вә Азәрб. Дөвләт Филармонијасынын (1948—58; 1955—62 илләрдә директору) бәдши рәһбәри, Азәрб. Бәстәкарлар Иттифагы Идарә һеј'әтинин катиби (1953—68) вә ССРИ Бәстәкарлар Иттифагы Идарә һеј'әтинин (1958 илдән) үзвү олмушдур. Н. 1948 илдән Азәрб. Консерваторијасында педагожи фәалијјәт көстәрмишдир (1964 илдән проф., 1969—74 илләрдә ректор).

Н.-ун јарадычылығы халг сәнәти вә Ү. Начыбәјов мусигиси, еләчә дә дунја классик мусиги тәчрүбәси зәминдә формалашмышдыр. Онун мусигиси үчүн ешик вүс'әт, тәбиәт ләвһәләринин зәриф тәсвири, һәлим лиризм сәчијјәвидир. Н.-ун јарадычылығында симфоник мусиги жанры әсас јер тутмушдур. Онун 1-чи (1944; илк Азәрб. симфонијаларындав бири) вә 2-чи (1946) симфонијалары Бөјүк Вәтән мұһарибәси мөвзусуна һәср олунмушдур. «Карван» (1945) симфоник ләвһәсиндә Н. алван мусиги васитәләрилә дин-

лэҗичилэрдэ конкрет мэнзэрэ һаггында тэсэввүр җарада билмишдир. Орк. үчүн увертүрасы (1956) вэ концертиндэ (1964) мүасир һаҗатын инкишафы динамик шәкилдэ верилмишдир. Һ.-ун 1950 илдэ җаратдыгы «Күлшән» балетиндэ социализм гуручулуғу, совет адамларынын мә'нэви кеҗфиҗәтләри тәрәннүм едилмишдир. Һ. һәмчинин «Гызыл күл» (1940) мусигили комедиясынын, ушаглар үчүн «Искәндәр вэ чобан» (1947) операсынын, халг чалгы аләтләри орк. («Болгар сүитасы», 1957) вэ бөҗүк симфоник орк. («Һинд лөвһәләри», 1964) үчүн әсәрләрин, бир сыра маһны вэ романсларын, драм тамашаларына («Јашар», «Аҗдын», Ч. Чаббарлы; «Кәндчи гызы», М. Ибраһимов; «Инсан», С. Вургун; «Әлигулу евләнир», С. Рәһман; «Алов», М. Һүсејн) мусигинин мүәллифидир. Бир сыра әсәри ССРИ-нин мүхтәлиф шәһәрләриндә, еләчә дә харичи өлкәләрдә ифа олунмушдур. Гырмызы Әмәк Баҗрағы ордени вэ медалларла тәлтиф едилмишдир.

Әд.: Тағызадә А. З., Солтан Һачыбәјов, Б., 1967; јенә онун, Султан Гаджибеков, Б., 1985; Данилов Д. Х., Султан Гаджибеков, Б., 1956; Абасова Э. Г., Султан Гаджибеков, Б., 1965.

ACE

